

Om BFDs beslutning om å avslå Norsk vegansamfunns registrering som livssynssamfunn

Innhold

1 Tilsvar til beslutning den 8. juni 2023	1
2 Hvorfor NVS er et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand	3
2.1 Lov om tros- og livssynssamfunn	3
2.2 Prop. 130 L	4
2.3 Ståsett-utvalgets utredning	6
2.4 Ot. prp. Nr. 59 (1980–81)	7
2.5 Innst. O. nr. 84 (1980–81)	7
3 Loven legger til rette for et livssynsmangfold	8
4 Konklusjon	10
5 Referanser	10

1 Tilsvar til beslutning den 8. juni 2023

Den 8. juni 2023 mottok Norsk vegansamfunn (NVS) Barne- og familiedepartementets (BFD) endelige avslag [1] på vår søknad om å bli registrert som livssynssamfunn. Dette endelige avslaget var et tilsvar på vår omgjøringsanmodning [2] fra den 4. februar hvor vi svarte på momenter fra BFDs vedtak [3] den 24. august 2022, samt argumenterte for at BFD burde omgjøre dette vedtaket sett i lys av den nye søknadsteksten vi hadde skrevet som klargjorde en del innsigelser BFD hadde kommet med. Søknaden fra 2022 ble dessverre ikke adressert av BFD. En fullstendig oversikt over saksforløpet med tilhørende dokumenter finnes [her](#).

I [1] skriver BFD at

“Departementet la i sitt vedtak avgjørende vekt på at veganismen NVS baserer seg på, i første rekke omhandler forholdet mellom mennesker og dyr, og at den derfor ikke utgjør et livssyn som kan danne grunnlag for et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand. At det kan deduseres fra veganismen at man også skal ekskludere, så langt som praktisk mulig, alle former for utnyttelse av og urett mot mennesker, slik det vises til i omgjøringsanmodningen, betyr etter vårt syn ikke at de veganske oppfatningene NVS baserer seg på, likevel utgjør et slikt livssyn. Departementet fastholder sin oppfatning om at veganismen i første rekke omhandler forholdet mellom mennesker og dyr.”

Vi har vanskelig for å se at BFD har en rettferdig og klar tolkning av vår tekst. Dette er det vi skriver rett før avsnittet de siterer:

“I 2021-søknaden var vi tydelige på at mennesker er dyr slik at alle forhold fra veganismen som er mellom mennesker og ikke-menneskelige dyr også gjelder for mennesker seg imellom. Dette har vi prøvd å belyse enda bedre i 2022-søknaden da vi f.eks. deduserer fra definisjonen av veganisme at “... man skal ekskludere, så langt som praktisk mulig, alle former for utnyttelse av og urett mot mennesker.”. Siden vi som livssynssamfunn besvarer de sentrale spørsmål i livet relatert til mennesker følger det at vi har et livssyn som i første rekke omhandler mennesker.”

Vi har gjentatte ganger påpekt at mennesker er dyr, og vår etikk spenner da over både mennesker og ikke-menneskelige dyr. Vi er også tydelig på at dette er NVS sin tolkning av veganismen og ikke nødvendigvis veganismen generelt. Det er førstnevnte vi argumenterer for at danner et grunnlag for et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand og ikke sistnevnte slik BFD synes å argumentere mot. BFD siterer videre [denne](#) teksten på vår hjemmeside som er en beskrivelse av veganismen som livssyn generelt (hvor livssyn her må tolkes i bredere forstand enn hva trossamfunnsloven legger opp til, Ot.prp. nr. 33 (2004-2005) forarbeidene til likestillings- og diskrimineringsloven), og ikke NVS sitt livssyn vi søker på basis av. Våre nettsider bærer fremdeles preg av adopsjon fra interesseorganisasjonen NVS. Vi har rett og slett ikke hatt tid og ressurser til å oppdatere nettsiden parallelt med arbeidet om å bli registrert som livssynssamfunn. Dette kommer selvfølgelig til å bli prioritert når vi faktisk blir registrert, men det er oppsiktsvekkende at BFD føler de må finne tekster utenfor saksunderlaget for å avslå vår søknad. BFD siterer videre hva veganisme er i praksis uten å argumentere hvorfor dette spesifikt reduserer grunnlaget for at NVS kan bli registrert som et livssynssamfunn i trossamfunnsloven. Vi ønsker å være tydelig på skillet mellom *vegansk levemåte* og *vegansk livssyn*. At vi har lengre tekster på vår hjemmeside om en vegansk levemåte er hensiktsmessig da levemåten byr på mange praktiske utfordringer som må besvares. Vi har ikke driftet nettsiden for at den skal fungere som søknad for å bli registrert som livssynssamfunn, men heller for å gi våre medlemmer ønsket innhold.

Vi mener BFD ikke fullt forstår hvorfor også ikke-menneskelige dyr er viktige for vårt livssyn.. Vi ønsker i denne sammenheng å bemerke Prop. 130 L kapittel 12 side 133:

“... Samtidig er det åpenbart krevende å skulle legaldefinere både disse størrelsene og de grunnleggende begrepene «religion» og «livssyn».

Loven bør derfor ikke legge opp til at forvaltningen skal gå langt i å vurdere innholdet i en tro eller et livssyn. Da vil en fort kunne utfordre tros -og livssynssamfunnenes tros- og livssynsfrihet. Definisjonen i loven bør i stedet, og i tråd med formålet med loven, legge vekt på felles utøvelse av tro og livssyn i praksis.”

BFD velger å fokusere kun på deler av innholdet i vårt livssyn som de tilsynelatende ikke finner forståelsen av istedenfor å legge vekt på *felles utøvelse av tro og livssyn i praksis*. Vi har beskrevet våre seremonier i detalj uten at BFD har viet dette tilstrekkelig oppmerksomhet.

Istedenfor å legge vekt på dette avslår de all vår livssynsaktivitet på bakgrunn av at vi ennå ikke er registrert som livssynssamfunn [1]:

“Ettersom veganismen NVS baserer seg på, ikke anses å være et livssyn i trossamfunnslovens forstand, er NVS’ vigself- og andre seremonier heller ikke å anse som livssynsutøvelse. Opplysningene i omgjøringsanmodningen om konkretisering og gjennomføring av veganske vigself- og andre seremonier, medfører derfor ikke at NVS oppfyller definisjonen av livssynssamfunn i loven § 1 andre ledd.”

Dette er problematisk på flere nivåer: Ikke bare går det mot intensjonen i loven, men også hva BFD har selv argumentert for tidligere [3]

“Lovens definisjon av tros- og livssynssamfunn er først og fremst knyttet til utøvelse av tro eller livssyn, ikke innholdet i en tro eller et livssyn”

For å oppsummere, oppleves det som at BFD ikke har satt seg inn i vårt livssyn, men heller hengt seg opp i forholdet mellom mennesker og dyr (les “ikke-menneskelige dyr”), og det er oppsiktsvekkende at BFD her har hentet eldre tekst utenfor saksunderlaget. NVS ser på mennesker som dyr og i alle våre tekster har vi presisert at vi bruker dette ordet som “menneskelige dyr og ikke-menneskelige dyr”. Om BFD hadde lest våre tekster på en slik måte, ville de kanskje forstått hvordan vårt livssynssamfunn har et sterkt og sammenhengende verdsett for mennesker. Siden BFD ikke lykkes å se hvordan NVS fyller kriteriene loven setter for registrering av livssynssamfunn vil vi nå gå igjennom dette.

2 Hvorfor NVS er et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand

Vi vil i dette kapittelet gå gjennom forarbeidene for å argumentere hvorfor Norsk vegansamfunn har et livssyn som danner grunnlag for et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand. Vi vil her hente tekst fra [Lov om tros- og livssynssamfunn, Prop. 130 L](#), [Stålsett-utvalgets utredning, Innst. O. nr. 84 \(1980–81\)](#) og [Ot. prp. Nr. 59 \(1980–81\)](#).

2.1 Lov om tros- og livssynssamfunn

I trossamfunnsloven § 1 andre ledd defineres tros- og livssynssamfunn i lovens forstand

Med tros- og livssynssamfunn menes i denne loven sammenslutninger for felles utøvelse av tro eller livssyn.

Etter trossamfunnsloven § 4 første ledd kan «[e]t tros- eller livssynssamfunn [...] bli registrert når det er fast organisert og har minst 50 medlemmer som

- a) selv har meldt seg inn, eller som har blitt innmeldt av dem som har foreldreansvaret
- b) er bosatt i Norge
- c) ikke er medlem i Den norske kirke eller et annet registrert tros- eller livssynssamfunn.

I [3] gir BFD uttrykk for at Norsk vegansamfunn oppfyller alle kriterier for å bli registrert som livssynssamfunn bortsett fra ett

“NVS oppfyller antallskravet i trossamfunnsloven § 4 første ledd. Ifølge den samlede medlemslistekontrollen hadde NVS 300 tellende medlemmer i 2021, jf. trossamfunnsforskriften § 3 andre ledd, og det foreligger ikke opplysninger som tilsier at innmeldingskravet i loven § 4 første ledd bokstav a ikke er oppfylt for disse. På bakgrunn av opplysningene i registreringssøknaden og de fremlagte vedtektene legger departementet også til grunn at NVS oppfyller lovens vilkår om å være fast organisert. Videre foreligger det ikke opplysninger som tilsier at det er grunnlag for å nekte NVS registrering etter loven § 4 tredje ledd.

Det sentrale spørsmålet i klagesaken er dermed om NVS er å anse som et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand. Dette er ikke en normativ vurdering der staten skjønnsmessig avgjør om NVS' oppfatninger eller aktiviteter er legitime eller ikke, men en vurdering av om NVS møter kriteriene for å oppfylle definisjonen av begrepet livssynssamfunn i trossamfunnsloven § 1 andre ledd.”

Det som da for oss gjenstår, er å bevise at NVS er å anse som et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand.

2.2 Prop. 130 L

Vi ser nå på forarbeidene for å finne ut hva som legges i ordet livssyn. I Prop. 130 L [4] på side 128-129 står det

Forarbeidene gir imidlertid noe veiledning om hva som ligger i «livssyn» og «livssynssamfunn». Det framkommer at livssynssamfunn etter norsk rett – i motsetning til trossamfunn – er sekulære eller ikke-religiøse sammenslutninger.

Vi tydeliggjorde i [2] at NVS er et sekulært livssynssamfunn og BFD svarte med at [1]

“At NVS er en sekulær eller ikke-religiøs organisasjon, er ikke ensbetydende med at det er et livssynssamfunn.”

Vi forstår det da slik at BFD anerkjenner at NVS er en sekulær organisasjon.

I [4] står det videre at

“Et livssyn kjennetegnes først og fremst av to forskjellige forhold.

For det første at det tar opp de mer sentrale spørsmål knyttet til menneskelivet. De religiøse samfunnene, iallfall de kristne, vil gjerne knytte dette til Guds eksistens. De ikke-religiøse livssyn vil søke andre veier.

For det andre vil det være et kriterium på et livssyn at det tar standpunkt til sentrale etiske spørsmål og prøver å se disse i sammenheng.”

NVS tar opp flere sentrale spørsmål knyttet til menneskelivet i [2] og hvordan vi forholder oss til disse

- Hva er meningen med livet?
- Hvordan kan vi vite hva som er sant eller virkelig?
- Hva er et menneske?
- Hva skjer når vi dør?

Videre tok vi standpunkt i sentrale etiske spørsmål som “Hva er rett og galt?” og “Hva slags ansvar og plikter har vi overfor andre og overfor naturen?” I [5] besvarte vi hvordan vi ser disse etiske spørsmålene i sammenheng ved å referere til søknadsteksten fra 2021 [6]

“Vårt syn på menneskets plass i tilværelsen, og svaret på hvordan vi skal forholde oss til andre, tar utgangspunkt i at mennesket ikke er alene i å ha en egenverdi og en ukrenkelig rett til liv og frihet. Der humanismen plasserer mennesket i sentrum, anerkjenner vi at alle dyr står i sitt eget sentrum. I veganismen er det menneskets evne til å påvirke naturen, gjøre moralske valg og muligheten vi har til å handle utenfor våre instinkter som skiller oss fra andre dyr. I motsetning til andre livssyn gir ikke dette mennesker spesielle rettigheter. Det gir mennesket et spesielt ansvar.”

Våre prinsipper overlapper med Humanistenes prinsipper for mennesker, men disse settes i sammenheng med alle levende dyr.

I [4] står det videre at

“Et livssynssamfunn vil omfatte sammenslutninger organisert rundt medlemmenes felles livssyn. Det vil ofte prøve å systematisere og videreutvikle dette, eventuelt også utbre det.”

Som vi beskrev i [7] er en av våre livssynsaktiviteter å rekruttere gjennom vegantreff for å *utbre* vårt livssyn. Vegantreff brukes også til å videreutvikle livssynet hvor vi samles (noen ganger ved digitale vegantreff) for å drøfte sentrale etiske spørsmål. Norsk vegansamfunn er et relativt ungt livssynssamfunn og det er dermed naturlig at vi bruker disse arenaene til å systematisere og videreutvikle vårt livssyn.

I [4] står det videre at

“Departementet vil i denne sammenheng særlig understreke en felles etisk grunnholdning som kriterium på et livssynssamfunn. Rene filosofiske sammenslutninger vil det ikke være naturlig å kalle livssynssamfunn i denne sammenheng.”

Vår etiske grunnholdning kommer frem i vår [livssynserklæring](#), hvor vi beskriver våre grunnverdier

“Veganismens grunnverdier baseres på ikkevold og anerkjennelsen av at alle dyr, mennesker inkludert, har en iboende verdi uavhengig av nytteverdien for andre.

Veganismens virkelighetsforståelse og etikk er forankret i sunn fornuft, kritisk tenkning, og barmhjertighet for alle medskapninger.”

Vi er åpenbart ikke en ren filosofisk sammenslutning da vi utøver et spekter av livssynsaktiviteter som er godt beskrevet i [7].

I [4] står det videre at

“Det vil heller ikke være naturlig å gi støtte til organisasjoner som vel kan ha et enhetlig syn på de spørsmål som er nevnt ovenfor, men som i det vesentlige driver virksomhet av annen art, f. eks. politisk eller forretningsmessig.”

Dette utvides i Departementets høringsnotat (side 130 i [4])

“Organisasjoner som i det vesentlige driver politisk, humanitær, kulturell eller forretningsmessig virksomhet, regnes ikke som tros- eller livssynssamfunn. Heller ikke organisasjoner som primært skal fremme helse eller selvutvikling, eller organisasjoner som har bekjempelse av religion eller livssyn som hovedformål, anses som tros- eller livssynssamfunn.”

Det burde være åpenbart fra våre søknadstekster at vi ikke driver politisk, humanitær, kulturell eller forretningsmessig virksomhet. Vi har heller ikke primært fremmet helse eller selvutvikling og vi bekjemper ikke religion eller livssyn.

2.3 Ståsett-utvalgets utredning

I ståsett-utvalgets utredning [8] finner vi at følgende vilkår må være oppfylt for å være et støtteberettiget livssynssamfunn (kapittel 1 side 24):

“Et livssynssamfunn må være basert på felles forpliktende oppfatninger om menneskets plass i tilværelsen og holdning til sentrale etiske spørsmål.”

Dette har vi redegjort spesielt tydelig i [7]. Vi vil videre påpeke at vi har et spesielt forpliktende livssyn som har store praktiske betydninger sammenlignet med andre livssyn.

Dette utbres mer i kapittel 29 side 420

“Et innholds krav knyttet til oppfatninger om tilværelsen. Vilrårene er noe forskjellige for trossamfunn og livssynssamfunn. Med formuleringen «felles forpliktende oppfatninger» som felles karakteristikk av både tros- og livssynssamfunn, uttrykkes at oppfatningene er ment å være retningsgivende for medlemmenes liv, og at de er ment å være gyldige eller sanne. Dette innebærer ikke et krav om en test av det enkelte medlems forhold til de felles oppfatningene.”

Veganismens livssyn er unikt i at dens forpliktelser og hvordan vi lever våre liv på detaljnivå for å tilfredsstill disse. I [livssynserklæringen](#) er vi likevel tydelig på at “Vi anerkjenner at den enkelte selv må avgjøre hva som er praktisk mulig for dem for å etterleve veganismens

grunnverdier.”. Dette fordi vi alle har forskjellige forutsetninger til å oppfylle alle disse forpliktelsene i et uvegansk samfunn. Men dette er altså noe forarbeidene legger til rette for.

2.4 Ot. prp. Nr. 59 (1980–81)

Kapittel 4 side 9 (referert til av BFD sitt avslag [3]):

“Et livssyn kjennetegnes først og fremst ved to forskjellige forhold.

For det første at det tar opp de mer sentrale spørsmål knyttet til menneskelivet. De religiøse samfunnene, iallfall de kristne, vil gjerne knytte dette til Guds eksistens. De ikke-religiøse livssyn vil søke andre veier.

For det andre vil det være et kriterium på et livssyn at det tar standpunkt til sentrale etiske spørsmål og prøver å se disse i sammenheng.

Et livssynssamfunn vil omfatte sammenslutninger organisert rundt medlemmenes felles livssyn. Det vil ofte prøve å systematisere og videreutvikle dette, eventuelt også utbre det.

Departementet vil i denne sammenheng særlig understreke en felles etisk grunnholdning som kriterium på et livssynssamfunn. Rene filosofiske sammenslutninger vil det ikke være naturlig å kalle livssynssamfunn i denne sammenheng. Det samme gjelder for organisasjoner som først og fremst tar sikte på å bekjempe andre livssyn.

Det vil heller ikke være naturlig å gi støtte til organisasjoner som vel kan ha et enhetlig syn på de spørsmål som er nevnt ovenfor, men som i det vesentlige driver virksomhet av annen art, f.eks. politisk eller forretningsmessig.”

Alt dette er besvart tidligere i dette dokumentet.

2.5 Innst. O. nr. 84 (1980–81)

Side 5 fra Innst. O. nr. 84 (1980–81) (referert til av BFD [3]) uttaler justiskomiteen at:

“Livssynssamfunnet må

- være et fast organisert samfunn,
- ha et etisk forpliktende grunnholdning,
- i sin virksomhet ikke krenke rett og sømmelighet,
- aktivt bistå medlemmene med å utvikle og praktisere sitt livssyn,
- være alment, dvs. ikke-ekskluderende på grunn av bl.a. sosial eller sivil status, rase, kjønn, politisk tilhørighet,
- gjennom sin virksomhet være seriøst og livsdyktig.”

Norsk vegansamfunn er et fast organisert samfunn som har en etisk forpliktende grunnholdning (som beskrevet over). Vi krenker ikke rett og sømmelighet i vårt virke og vi bistår aktivt medlemmene med å utvikle og praktisere sitt livssyn gjennom livssynsaktivitetene som er beskrevet i [7]. Norsk vegansamfunn er allment og det er nedfelt i vår [livssynserklæring](#) “at vi også tar avstand fra all form for diskriminering av mennesker.” Vi har gjennom 3 år vist at vi er et seriøst og livsdyktig livssynssamfunn.

3 Loven legger til rette for et livssynsmangfold

Vi har allerede vært inne på Prop. 130 L sin intensjon om at forvaltningen ikke bør gå for langt i å vurdere innholdet i et livssyn. Akkurat dette er et sentralt element for et godt livssynsmangfold og vi vil derfor repetere dette sitatet fra kapittel 12 side 133 [4]

“... Samtidig er det åpenbart krevende å skulle legaldefinere både disse størrelsene og de grunnleggende begrepene «religion» og «livssyn».

Loven bør derfor ikke legge opp til at forvaltningen skal gå langt i å vurdere innholdet i en tro eller et livssyn. Da vil en fort kunne utfordre tros- og livssynssamfunnenes tros- og livssynsfrihet. Definisjonen i loven bør i stedet, og i tråd med formålet med loven, legge vekt på felles utøvelse av tro og livssyn i praksis.”

Dette legger også Statsforvalteren i Agder (SFAG) vekt på i [9]

“Av forarbeidene understrekes det at definisjonen av tros- og livssynssamfunn først og fremst retter seg mot felles utøvelse av tro eller livssyn, og ikke mot innholdet i en tro eller et livssyn. Dette har sammenheng med lovens hovedmotiv, som nettopp er å legge til rette for praktisering av tros- og livssynsfrihet. Det vil derfor i første rekke være samfunnets konkrete aktiviteter som vil skille dem fra andre typer sammenslutninger”

Fra Grunnloven § 16 står det

“Alle innbyggere i riket har fri religionsutøvelse. Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten. Nærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov. Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje.”

Lovavdelingen har blant annet uttalt følgende om tolkningen av Grunnloven § 16 fjerde setning, jf. Prop. 130 L (2018–2019) s. 52 og 53:

“Det ligger i grunnlovsbestemmelsen, lest i lys av forarbeidene, at staten har et «ansvar» for å føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik.”

Staten fører kanskje en aktiv trospolitikk med statsstøtte til over 700 trossamfunn, men kan knapt sies å føre en *støttende* livssynspolitik med bare støtte til 3 livssynssamfunn per 10. juni 2023.

Videre står det i kapittel 24 side 253 (også referert av SFAG i [9] og av BFD i [3]) at

“Tros- og livssynssamfunn bestemmes som «sammenslutninger for felles utøvelse av tro eller livssyn». Når hovedmotivet for loven er å legge til rette for praktisering av tros- og livssynsfrihet, er det naturlig at definisjonen av tros- og livssynssamfunn først og fremst retter seg mot felles utøvelse av tro og livssyn, og ikke mot innholdet i en tro eller et livssyn. Dette er også i tråd med de sentrale bestemmelsene i EMK artikkel 9 og SP artikkel 18. I første rekke er det derfor tros- og livssynssamfunnenes konkrete aktiviteter som vil skille dem fra andre typer sammenslutninger. Utøvelsen av tro eller livssyn må være «felles», og det betyr at den må involvere minst to personer. Det er en forutsetning at aktiviteten er lovlig. Tros- og livssynssamfunn vil gjerne ha jevnlig sammenkomster for utøvelse eller utvikling av tro eller livssyn gjennom møter eller gudstjenester, bønn, meditasjon, ritualer eller tilsvarende. Ofte vil også aktiviteten innebære misjonering eller annen form for rekruttering. “

Norsk vegansamfunn driver åpenbart felles utøvelse av livssyn gjennom våre mange livssynsaktiviteter som er godt beskrevet i [7]. Alle våre livssynsaktiviteter er selvfølgelig lovlige og utøves i fellesskap med flere veganere. Spesielt utøves vegantreffene jevnlig og brukes også til å utvikle vårt livssyn. En variant av våre vegantreff er å drive med rekruttering som er essensielt for å rekruttere veganere og å spre vårt livssyn.

Videre står det at (kapittel 24 side 253)

“Aktiviteteene kan imidlertid ikke vurderes helt isolert, men må kunne knyttes til en tros- eller livssynsoppfatning. Den aktuelle oppfatningen må ha et visst nivå av overbevisning, alvor, sammenheng og viktighet.”

Det er få livssyn som kan skilte med alvoret og overbevisningen som vår veganisme innebærer. I tillegg til den ufattelige uretten som utøves mot mennesker på jorden, retter vi også lys på alle andre ikke-menneskelige dyr som blir utsatt for enorme lidelser. Dette er etiske forbrytelser som bare kan elimineres ved fremming av verdisyn som veganismen representerer.

Videre står det at (kapittel 24 side 253)

“I vurderingen kan det blant annet legges vekt på hvor lenge oppfatningen har eksistert og vært praktisert, ikke bare innenfor den aktuelle sammenslutningen, men også eventuelt i andre tros- eller livssynssamfunn, i andre land, eller uten å ha vært organisert. Samtidig er det klart at også nye tros- eller livssynsoppfatninger kan danne grunnlag for sammenslutninger som vil være omfattet av lovens formål og virkeområde. Det kreves ikke at et flertall av medlemmene i sammenslutningene slutter opp om alle sider ved samfunnets «lære» eller praksis, ikke heller at et flertall kan sies å være aktive medlemmer.”

Deler av veganismens verdier kan spores [10] tilbake til antikken ved Pytagoras som levde rundt 500 f.Kr, men selve ordet «vegan» ble lagd i 1944 av Donald Watson, da han og fem andre stiftet den britiske foreningen [The Vegan Society](#). Begrepet veganisme har siden utviklet

seg og har bygd opp en stor bevegelse som kjemper for dyrs rettigheter. Veganisme er i så måte veletablerte og bør altså fra forarbeidene tillegges vekt. Videre bygde stiftelsen av livssynssamfunnet NVS på interesseorganisasjonen Norsk vegansamfunn som ble stiftet i 2009. Når det er sagt, er det viktig å påpeke at Norsk vegansamfunn har siden stiftelsen av livssynssamfunnet i 2020 utviklet veganismen videre. Veganismen til NVS kan tolkes som en videreutvikling av humanisme, men vi tar sterkere og klarere stilling til flere etiske spørsmål siden vi ikke begrenser egenverdi og verdighet til bare vår egen art [7].

Sammen med humanistiske verdier har vi utviklet et komplett livssyn som nå danner grunnlaget for vårt livssynssamfunn som vi mener nå å ha bevist er et livssynssamfunn i trossamfunnslovens forstand.

4 Konklusjon

Det er mildt sagt oppsiktsvekkende at BFD sitt avslag ikke er forankret i trossamfunnsloven, men et nytt kriterium som de tilsynelatende har funnet opp om hvorvidt livssynet NVS baseres på i hovedsak omhandler de "riktige" forholdene. Hva som er riktig "hovedfokus" for et livssynssamfunn legger trossamfunnsloven ingen føringer på - hva som er riktig hovedfokus må avgjøres av de som faktisk innehar livssynet. Å legge føringer på dette vil gå imot intensjonen til trossamfunnsloven.

Det er vanskelig for oss å skjønne hvorfor BFD legger vegansk levemåte til grunn når de vurderer om Norsk vegansamfunn er et livssynssamfunn etter trossamfunnsloven. Det fremkommer tydelig i våre søknader og klager at det er det veganske livssynet, en helhetlig livsanskuelse som setter mennesket og vår eksistens inn i en større etisk sammenheng, som pålegger oss den veganske levemåten.

Etter en grundig gjennomgang av trossamfunnsloven og dens forarbeider er det nytt for oss at et livssynssamfunns "hovedfokus" er et relevant kriterium for registrering av et livssynssamfunn. Dette synes ikke å være tatt fra trossamfunnsloven, og vi spør oss derfor om BFD her utelukkende tar sin avgjørelse basert på skjønn.

Det er oppsiktsvekkende hvor langt BFD går i å vurdere innholdet av vårt livssyn på tross av forarbeidene sine tydelige føringer på at dette bør unngås.

5 Referanser

- [1] Barne- og familiedepartementet, [Beslutning – Anmodning om omgjøring av vedtak i sak om registrering av livssynssamfunn](#) – Norsk vegansamfunn, 8. juni 2023
- [2] Norsk vegansamfunn, [Anmodning om omgjøring](#), 4. februar 2023
- [3] Barne- og familiedepartementet, [Vedtak i klagesak om avslag på søknad om registrering av livssynssamfunn – Norsk vegansamfunn](#), 24. august 2022
- [4] Barne- og familiedepartementet, [Prop. 130 L \(2018-2019\)](#)

- [5] Norsk vegansamfunn, [Klage på Avslag på søknad om registrering av tros- eller livssynssamfunn](#), 10. november 2021
- [6] Norsk vegansamfunn, [Søknad om registrering](#), 28. februar 2021
- [7] Norsk vegansamfunn, [Søknad om registrering](#), 20. november 2022
- [8] Norges offentlige utredninger, [Ståsett-utvalgets utredning](#), 7. januar 2013
- [9] Statsforvalteren i Agder, [Avslag på søknad om registrering av tros- eller livssynssamfunn](#), 20. september 2021
- [10] Marianne Friisberg Larssen, [Dannelsen av et nytt livssynssamfunn](#), 1. juni 2022
- [11] Kommunal- og regionaldepartementet, [Ot.prp. nr. 33 \(2004-2005\)](#), 17. desember 2004